

چارچوب صلاحیت حسابرسی داخلی

ترسیم نقشه‌ی سفر حرفه‌ای حسابرسان داخلی

معرفی چارچوب صلاحیت انجمن حسابرسان داخلی

«چارچوب صلاحیت حسابرسی داخلی» انجمن، برنامه‌ی نظام‌مند و مختصری را برای توسعه‌ی حرفه‌ای حسابرسان داخلی در سطوح مختلف شغلی فراهم می‌آورد. این چارچوب، چهار حوزه‌ی دانش را با تأکید بر استانداردهای مختلف، کارکردهای اقتضایی مشخص و مهارت‌های کلیدی، تعریف کرده و بر روی طیفی پیش‌رونده از صلاحیت شامل «آگاهی عمومی»^۱ آغاز شده و تا «دانش کاربردی»^۲ و «تخصص حرفه‌ای»^۳ را دربرمی‌گیرد.

راهبرد جامع و هم‌راستا با آن، با تمرکز بر بهترین رویه‌ها و کاربردهای عملی، دانش و مهارت‌های لازم برای هدایت موفق مسیر حرفه‌ای در حسابرسی داخلی را تعریف و ارائه می‌کند. این چارچوب به مثابه ابزاری موثر جهت آشناسازی یا برنامه‌ی آموزشی چندساله نیز عمل کرده و به مدیران ارشد و سرپرستان حسابرسی داخلی در شناسایی و پر کردن خلاهای مهارتی واحد حسابرسی، کمک می‌کند.

مخاطب این چارچوب چه کسی است؟

چارچوب صلاحیت حسابرسی داخلی انجمن برای کلیه‌ی حسابرسان داخلی، در هر نقطه از جهان و با هر جایگاه شغلی، طراحی شده است. این چارچوب، برنامه‌ها، ابزارها و روش‌های شفاف و مختصری را برای توسعه‌ی حرفه‌ای آنان فراهم می‌آورد که همگام با جدیدترین محیط ریسک، تکامل می‌یابند. راهبرد جامع، چهار حوزه‌ی اصلی دانش و مهارت‌های لازم برای هدایت مناسب مسیر حرفه‌ای را بر مبنای بهترین رویه‌ها و کاربردهای عملی، تعریف کرده و به مثابه راهنمای نحوه‌ی حسابرسی در زمان کنونی و نیازهای آتی حسابرسان، عمل می‌کند.

۱. general awareness

۲. applied knowledge

۳. expert

- **آگاهی عمومی:** حسابرس داخلی تازه‌کار با تجربه‌ی اجرایی اندک که به تازگی با حوزه‌ی دانش، آشنا شده و در مراحل ابتدایی صلاحیت قرار داد.
- **دانش کاربردی:** حسابرس داخلی باتجربه در سطوح میانی که از آشنایی کامل با حوزه‌ی دانش، برخوردار بوده و می‌تواند مفاهیم پیچیده را برای حل مشکلات گوناگون به‌کار گیرد.
- **تخصص حرفه‌ای:** حسابرس داخلی توانا و برخوردار از تجربه‌ی عملی در سطوح مدیریت ارشد که در حوزه‌ی دانش، تخصص داشته و می‌تواند جهت تقویت مهارت‌ها به دانش موجود بیافزاید.

صلاحیت‌ها و سطح شغلی

کسب مهارت‌های جدید یا بهبود مهارت‌های موجود در زمان حضور در حرفه، ضروری است؛ به عبارت دیگر، این موضوع، مخزنی نیست که بتوان آن را پُر کرد. کسب مهارت‌های جدید و تقویت مهارت‌های موجود صرف‌نظر از سطح مهارت حسابرسی داخلی (آگاهی عمومی، دانش کاربردی و تخصص حرفه‌ای)، بخش جدایی‌ناپذیر توسعه‌ی حرفه‌ای است.

طبق مطالب پیش‌گفته، پیشرفت شغلی، مسیری غیرخطی است [به عبارت دیگر، دانش‌ها و مهارت‌های مختلف و متنوعی را می‌طلبد]. تا زمان ظهور ریسک‌های جدید و موانع یا فرصت‌ها میان حسابرسی داخلی و ارزش و موفقیت سازمانی، کسب دانش و مهارت‌های جدید ضروری خواهد بود.

به‌کارگیری چارچوب

«چارچوب صلاحیت حسابرسی داخلی» با توجه به جایگاه شغلی حسابرسان داخلی و دانش و مهارت‌های موردنیاز آنان، برنامه‌ی توسعه‌ی حرفه‌ای مناسب را فراهم می‌آورد. کارشناسان خبره در انجمن می‌دانند که توسعه‌ی حرفه‌ای، مسیری غیرخطی است و دوره‌های و پستی و بلندی‌های زیادی دارد. جدول زیر، منابع توسعه‌ی حرفه‌ای را براساس چهار حوزه‌ی دانش و سه سطح صلاحیت نشان می‌دهد.

حوزه دانش	منابع توسعه‌ی حرفه‌ای	سطح صلاحیت آگاهی عمومی	دانش کاربردی	تخصص حرفه‌ای
رفتار و عمل حرفه‌ای	دوره‌ی آموزشی	بسته‌ی آموزشی صلاحیت حرفه‌ای ^۴	آمادگی آزمون حسابرس داخلی خبره-بخش اول: مبانی حسابرسی داخلی ^۵	
		ابزارهای حساب‌رسان مبتدی ^۶	ابزارهای رهبران حسابرسی ^۷	
	گواهی‌نامه	حسابرس داخلی خبره	حسابرس داخلی خبره	اطمینان‌بخشی پیرامون مدیریت ریسک
		فعال حرفه‌ای حسابرسی داخلی ^۸	اطمینان‌بخشی پیرامون مدیریت ریسک	صلاحیت رهبری حسابرسی داخلی
	چارچوب بین‌المللی اجرای حرفه‌ای/رهنمودها	آیین رفتار حرفه‌ای	رهنمود اجرایی: «کمک به واحدهای حسابرسی داخلی کوچک در به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی»	رهنمود اجرایی: «ایجاد فرآیند صلاحیت حسابرسی داخلی برای بخش عمومی»
		اصول محوری اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی	رهنمود اجرایی: «بازنمود اصول محوری اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی» ^۹	رهنمود اجرایی: «مدیریت استعداد»
		تعریف حسابرسی داخلی	رهنمودهای به‌کارگیری اصول آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردها	
		استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی	رهنمود اجرایی: «استقلال و بی‌طرفی»	
		ماموریت حسابرسی داخلی		
		منشور نمونه‌ی فعالیت حسابرسی داخلی		

۴. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی -https://ondemand.theiia.org/learn/public/learning_plan/view/۸۹/professionalism-competency-bundle مراجعه کنید.

۵. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی -<https://na.theiia.org/training/courses/Pages/CIA-Learning-System-Comprehensive-Instructor-led-Course-Part-۱.aspx> مراجعه کنید.

۶. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی -<https://na.theiia.org/training/courses/Pages/Tools-for-New-Auditors.aspx> مراجعه کنید.

۷. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی -<https://na.theiia.org/training/courses/Pages/Tools-for-Lead-Auditors.aspx> مراجعه کنید.

۸. Internal Audit Practitioner (IAP)

این گواهی‌نامه نشان می‌دهد که دارنده‌ی آن از استعداد در زمینه‌ی حسابرسی داخلی و دانش زیربنایی در زمینه‌ی چارچوب بین‌المللی اجرای حرفه‌ای برخوردار است.

۹. این رهنمود در قالب کتاب «اصول محوری حسابرسی داخلی» توسط «شاهرخ شهبازی و محمد غواصی کناری» در نوبت چاپ قرار دارد.

مبانی حسابرسی داخلی	کتاب «حسابرسی داخلی: پرده‌برداری از افسانه‌ها و کشف ارزش (۲۰۱۶)»	کتاب «حسابرسی داخلی: خدمات اطمینان‌بخشی و مشاوره‌ای، ویرایش چهارم (۲۰۱۷)» ^{۱۰}	کتاب «حسابرسی داخلی سایر: حفاظت و ارتقای ارزش‌های سازمانی، ویرایش هفتم (۲۰۱۹)»
	کتاب «چارچوب بین‌المللی اجرای حرفه‌ای (۲۰۱۷)»	کتاب «حسابرسی داخلی سایر: حفاظت و ارتقای ارزش‌های سازمانی، ویرایش هفتم (۲۰۱۹)»	کتاب «هنر به‌کارگیری علم سیاست (دیپلماسی) در حسابرسی داخلی (۲۰۱۶)»
دوره‌ی آموزشی	نگارش گزارش حسابرسی ^{۱۱}	آمادگی برای آزمون حسابرس داخلی خبره- بخش دوم: اجرای حسابرسی داخلی ^{۱۲}	
	اصول و مبانی حسابرسی مبتنی بر ریسک ^{۱۳}	مقابله با تقلب در صنعت ساختمان ^{۱۴}	
	ابزارهای حسابرسان مبتدی	تقلب: پیشگیری، کشف و پاسخ ^{۱۵}	
		تجزیه و تحلیل علت‌های ریشه‌ای برای حسابرسان داخلی ^{۱۶}	
		ابزارهای سرپرستان حسابرسی	
گواهی‌نامه	حسابرس داخلی خبره	حسابرس داخلی خبره	اطمینان‌بخشی پیرامون مدیریت ریسک
	فعال حرفه‌ای حسابرسی داخلی	اطمینان‌بخشی پیرامون مدیریت ریسک	صلاحیت رهبری حسابرسی داخلی
چارچوب بین‌المللی اجرای حرفه‌ای/ رهنمودها	رهنمود اجرایی: «تدوین برنامه‌ی حسابرسی داخلی مبتنی بر ریسک»	رهنمود اجرایی: «ارزیابی راهبری سازمان در بخش خصوصی»	رهنمود اجرایی: «حسابرسی پاداش و مزایای مدیران اجرایی حسابرسی»
	رهنمود اجرایی: «برنامه‌ریزی پروژه‌ی حسابرسی: تعیین اهداف و دامنه»	رهنمود اجرایی: «ارزیابی راهبری سازمان در بخش عمومی»	رهنمود اجرایی: «مدیریت تداوم کسب‌وکار»

عملکرد

۱۰. این کتاب در ایران توسط «دکتر حسین کثیری، بهمن زندیه و علی کمالی‌زارع» ترجمه و از طریق «انتشارات کیومرث» وارد بازار شده است.

۱۱. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی <https://na.theiia.org/training/courses/Pages/Audit-Report-Writing.aspx> مراجعه کنید.

۱۲. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی <https://na.theiia.org/training/courses/Pages/CIA-Learning-System-Comprehensive-Instructor-led-Course-Part-2.aspx> مراجعه کنید.

۱۳. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی <https://na.theiia.org/training/courses/Pages/Fundamentals-of-Risk-based-Auditing.aspx> مراجعه کنید.

۱۴. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی <https://na.theiia.org/training/courses/Pages/Confronting-Fraud-in-the-Construction-Industry.aspx> مراجعه کنید.

۱۵. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی <https://na.theiia.org/training/courses/Pages/Fraud-Prevent-Detect-Respond.aspx> مراجعه کنید.

۱۶. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی <https://na.theiia.org/training/courses/Pages/Root-Cause-Analysis-for-Internal-Auditors.aspx> مراجعه کنید.

محیط	مبانی حسابرسی داخلی	کتاب «حسابرسی داخلی: خدمات اطمینان‌بخشی و مشاوره‌ای، ویرایش چهارم (۲۰۱۷)»	کتاب «به‌کارگیری چارچوب بین‌المللی اجرای حرفه‌ای، ویرایش چهارم (۲۰۱۸)»	کتاب «به‌کارگیری چارچوب بین‌المللی اجرای حرفه‌ای، ویرایش چهارم (۲۰۱۸)»	رهنمود اجرایی: «ارزیابی فرآیند مدیریت ریسک» ^{۱۷}	رهنمود اجرایی: «تدوین برنامه‌ی راهبردی حسابرسی داخلی»	
		کتاب «چارچوب بین‌المللی اجرای حرفه‌ای (۲۰۱۷)»	کتاب «نمونه سوالات آزمون حسابرس داخلی خبره (۲۰۱۸)»	کتاب «دستورالعمل اجرایی (راهنمای عملی) ارزیابی کیفیت (۲۰۱۷)»	رهنمود اجرایی: «حسابرسی داخلی و خط دوم دفاعی»	رهنمود اجرایی: «ارزیابی برنامه‌ریزی پروژه‌ی حسابرسی: ارزیابی ریسک‌های تقلب»	
		کتاب «راهنمای حسابرسی داخلی برای حسابرسان مبتدی (۲۰۱۹)»	بسته‌ی مطالعه‌ی گواهینامه‌ی اطمینان‌بخشی پیرامون مدیریت ریسک (شامل کتاب و سوالات آمادگی آزمون)	کتاب «حسابرسی داخلی سایر: حفاظت و ارتقای ارزش‌های سازمانی، ویرایش هفتم (۲۰۱۹)»	کتاب «حسابرسی داخلی و خط دوم دفاعی»	رهنمود اجرایی: «ارزیابی برنامه‌ریزی پروژه‌ی حسابرسی: ارزیابی ریسک‌های تقلب»	
			کتاب «راهنمای رهبری حسابرسی داخلی برای رهبران گروه (۲۰۲۰)»	کتاب «راهنمای رهبری حسابرسی داخلی برای رهبران گروه (۲۰۲۰)»			
			کتاب «شناخت فرهنگ سازمانی و حسابرسی آن (۲۰۲۰)»	کتاب «شناخت فرهنگ سازمانی و حسابرسی آن (۲۰۲۰)»			
			حسابرسی چابک ^{۱۹}				
			تجزیه‌وتحلیل داده برای حسابرسان داخلی ^{۲۱}				
	دوره‌ی آموزشی	مبانی حسابرسی فناوری اطلاعات ^{۱۸}	کنترل‌های عمومی فناوری اطلاعات ^{۲۰}				
		نمونه‌گیری آماری برای حسابرسان داخلی ^{۲۲}					
	گواهی‌نامه	حسابرس داخلی خبره	حسابرس داخلی خبره	اطمینان‌بخشی پیرامون مدیریت ریسک	حسابرس داخلی خبره	اطمینان‌بخشی پیرامون مدیریت ریسک	اطمینان‌بخشی پیرامون مدیریت ریسک
فعال حرفه‌ای حسابرسی داخلی		اطمینان‌بخشی پیرامون مدیریت ریسک	صلاحیت رهبری حسابرسی داخلی				

۱۷. این رهنمود توسط «مرتضی اسدی و الهه مهدوی ثابت» ترجمه و در اختیار فعالان حرفه‌ی حسابرسی داخلی قرار گرفته است.

۱۸. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی "<https://na.theiia.org/training/courses/Pages/Fundamentals-of-IT-Auditing.aspx>" مراجعه کنید.

۱۹. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی "<https://na.theiia.org/training/courses/Pages/Agile-Auditing.aspx>" مراجعه کنید.

۲۰. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی "<https://na.theiaa.org/training/courses/Pages/IT-General-Controls.aspx>" مراجعه کنید.

۲۱. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی "<https://na.theiia.org/training/courses/Pages/Data-Analysis-for-Internal-Auditors.aspx>" مراجعه کنید.

۲۲. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی "<https://na.theiia.org/training/courses/Pages/Statistical-Sampling-for-Internal-Auditors.aspx>" مراجعه

کند.

چارچوب بین‌المللی اجرای حرفه‌ای/ رهنمودها	رهنمود اجرایی: «مبانی حسابرسی داخلی در شرکت‌های خدمات مالی»	رهنمود اجرایی: «حسابرسی برنامه‌های مقابله با رشوه‌خواری و فساد»	رهنمود اجرایی: «حسابرسی راهبری فناوری اطلاعات»
	رهنمود اجرایی: «مبانی فناوری اطلاعات برای حساب‌رسان داخلی»	رهنمود اجرایی: «حسابرسی فرهنگ» ^{۲۳}	رهنمود اجرایی: «حسابرسی ریسک‌های نقض حریم خصوصی»
	رهنمود اجرایی: «جنبه‌های منحصربه‌فرد حسابرسی داخلی در بخش عمومی»	رهنمود اجرایی: «حسابرسی دستگاه‌های هوشمند»	رهنمود اجرایی: «برون‌سپاری فناوری اطلاعات»
		رهنمود اجرایی: «حسابرسی مدیریت ریسک شخص ثالث» ^{۲۴}	رهنمود اجرایی: «حسابرسی مدیریت فناوری اطلاعات»
		رهنمود اجرایی: «ریسک و کنترل‌های فناوری اطلاعات»	
مبانی حسابرسی داخلی		رهنمود اجرایی: «مدیریت تغییر فناوری اطلاعات»	
	کتاب «راهنمای حسابرسی داخلی برای حساب‌رسان مبتدی (۲۰۱۹)»	کتاب «حسابرسی داخلی سایر: حفاظت و ارتقای ارزش‌های سازمانی، ویرایش هفتم (۲۰۱۹)»	کتاب «حسابرسی داخلی سایر: حفاظت و ارتقای ارزش‌های سازمانی، ویرایش هفتم (۲۰۱۹)»
	کتاب «تجزیه و تحلیل داده و نمونه‌گیری: راهنمای عملی برای حساب‌رسان داخلی (۲۰۱۹)»	کتاب «حسابرسی چابک: تحول در فرآیند حسابرسی داخلی (۲۰۱۹)»	کتاب «ارزیابی و مدیریت ریسک‌های راهبردی (۲۰۱۷)»
	کتاب «تجزیه و تحلیل داده: ارتقای ارزش حسابرسی داخلی (۲۰۱۶)»	کتاب «تجزیه و تحلیل داده: نقشه‌ی راه گسترش توانایی‌های تحلیلی (۲۰۱۸)»	کتاب «آماده و مرتبط: آمادگی برای حسابرسی مهم‌ترین موضوعات (۲۰۲۰)»
	کتاب «آینده‌ی حسابرسی داخلی: تاثیر نوآوری در فناوری (۲۰۱۹)»	کتاب راهنمای ارزیابی ریسک برای حساب‌رسان داخلی، ویرایش دوم (۲۰۱۸)»	
	کتاب «مدیریت ریسک سازمانی در عمل (۲۰۱۸)»	کتاب «آینده‌ی حسابرسی داخلی: تاثیر نوآوری در فناوری (۲۰۱۹)»	
		کتاب «مدیریت ریسک در دوران عدم قطعیت: به‌کارگیری چارچوب جدید مدیریت ریسک کوزو (۲۰۱۸)»	

۲۳. این رهنمود توسط «شاهرخ شهبابی» ترجمه و در اختیار فعالان حرفه‌ی حسابرسی داخلی قرار گرفته است.

۲۴. این رهنمود توسط «دکتر شکرالله خواجه‌ی و شاهرخ شهبابی» ترجمه و در شماره‌ی بهمن و اسفند ۱۳۹۷ «ماهنامه‌ی حسابداری» چاپ شده است.

	کتابِ «آماده و مرتبط: آمادگی برای حسابرسی مهم‌ترین موضوعات (۲۰۲۰)»				
دوره‌ی آموزشی رهبری-بخش اول: تغییر سریع ^{۲۶}	ابزارهای مدیران حسابرسی ^{۲۵}		دوره‌ی آموزشی	رهبری و ارتباطات	
دوره‌ی آموزشی رهبری- بخش دوم: اوج عملکرد ^{۲۸}	حسابرسی پیشرفته‌ی مبتنی بر ریسک ^{۲۷}				
دوره‌ی آموزشی رهبری- بخش سوم: دستیابی به فرهنگ بهینه ^{۳۰}	تدوین برنامه‌ی کیفیت پایدار ^{۲۹}				
	تفکر نقادانه در فرآیند حسابرسی ^{۳۱}				
	اجرای ارزیابی کیفیت اثربخش ^{۳۲}				
اطمینان‌بخشی پیرامون مدیریت ریسک	حسابرسی داخلی خبره	حسابرس داخلی خبره	گواهی‌نامه		
صلاحیت رهبری حسابرسی داخلی	اطمینان‌بخشی پیرامون مدیریت ریسک	فعال حرفه‌ای حسابرسی داخلی			
رهنمود اجرایی: «مدیران ارشد حسابرسی داخلی: انتصاب، عملکرد، ارزیابی و برکناری»	رهنمود اجرایی: «گزارش‌های حسابرسی: اطلاع‌رسانی نتایج پروژه‌ی اطمینان‌بخشی»	رهنمود اجرایی: «تدوین و بیان اظهارنظر حسابرسی داخلی»	چارچوب بین‌المللی اجرای حرفه‌ای/ رهنمودها		
رهنمود اجرایی: «حسابرسی یکپارچه»	رهنمود اجرایی: «هماهنگی و اتکا: ترسیم نقشه‌ی اطمینان‌بخشی»				

۲۵. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی "<https://na.theiia.org/training/courses/Pages/Tools-for-Audit-Managers.aspx>" مراجعه کنید.

۲۶. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی "<https://na.theiia.org/training/courses/Pages/Leadership-Series-I-Accelerate-Change.aspx>" مراجعه کنید.

۲۷. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی "<https://na.theiia.org/training/courses/Pages/Advanced-Risk-based-Auditing.aspx>" مراجعه کنید.

۲۸. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی "<https://na.theiia.org/training/courses/Pages/Leadership-Series-II-Peak-Performance.aspx>" مراجعه کنید.

۲۹. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی "<https://na.theiia.org/training/courses/Pages/Building-a-Sustainable-Quality-Program.aspx>" مراجعه کنید.

۳۰. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی "<https://na.theiia.org/training/courses/Pages/Leadership-Series-III-Achieving-Optimal-Culture.aspx>" مراجعه کنید.

۳۱. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی "<https://na.theiia.org/training/courses/Pages/Critical-Thinking-in-the-Audit-Process.aspx>" مراجعه کنید.

۳۲. برای کسب آگاهی بیشتر، به آدرس اینترنتی "<https://na.theiia.org/training/courses/Pages/Performing-an-Effective-Quality-Assessment.aspx>" مراجعه کنید.

رهنمود اجرایی: «تعامل با هیئت‌مدیره ^{۳۳} »				
رهنمود اجرایی: «اندازه‌گیری اثربخشی و کارایی حسابرسی داخلی»				
رهنمود اجرایی: «برنامه‌ی تضمین و بهبود کیفیت»				
کتاب «راهنمای رهبری حسابرسی داخلی برای رهبران گروه (۲۰۲۰)»	کتاب «راهنمای رهبری حسابرسی داخلی برای رهبران گروه (۲۰۲۰)»	کتاب «سرعت ریسک: درس‌هایی از زندگی و سال‌ها کار در حوزه‌ی حسابرسی داخلی (۲۰۱۹)» ^{۳۴}	مبانی حسابرسی داخلی	
کتاب «مشاوران معتمد: خصایص کلیدی حساب‌رسان داخلی برجسته (۲۰۱۷)»	کتاب «سرعت ریسک: درس‌هایی از زندگی و سال‌ها کار در حوزه‌ی حسابرسی داخلی (۲۰۱۹)»	کتاب «مسیریابی: داستان رهبران موفق در زمینه‌ی حسابرسی داخلی (۲۰۱۸)»		
	کتاب «مشاوران معتمد: خصایص کلیدی حساب‌رسان داخلی برجسته (۲۰۱۷)»			

۳۳. هیئت (board) بالاترین رکن راهبری (مانند هیئت‌مدیره، هیئت نظارت، هیئت راهبران یا هیئت امناء) است که مسئولیت هدایت و/یا نظارت بر فعالیت‌های سازمان و پاسخ‌گو نگه داشتن مدیران اجرایی را بر عهده دارد. با توجه به ساختار شرکت‌های ایرانی، در این متن، از عبارت هیئت‌مدیره استفاده شده است.

۳۴. این کتاب در ایران توسط «محمد غوامی کناری و دکتر وحید منتی» ترجمه و با حمایت معنوی انجمن حساب‌رسان داخلی ایران (و حمایت مادی حساب‌رسان ایرانیان مشهود) وارد بازار شده است.

چارچوب صلاحیت حسابرسی داخلی

رهبری و ارتباطات

- * برنامه‌ریزی و مدیریت راهبردی حسابرسی داخلی
- * برنامه‌ریزی حسابرسی و هماهنگی تلاش‌های اطمینان‌بخشی
- * برنامه‌ی تضمین و بهبود کیفیت

محیط

- * برنامه‌ریزی و مدیریت راهبردی سازمان
- * فرآیندهای متداول کسب‌وکار
- * مسئولیت اجتماعی و پایداری
- * فناوری اطلاعات
- * حسابداری و فاینانس

عملکرد

- * راهبری سازمانی
- * تقلب
- * مدیریت ریسک
- * کنترل داخلی
- * برنامه‌ریزی پروژه
- * کار میدانی پروژه
- * نتایج پروژه

رفتار و عمل حرفه‌ای

- * مأموریت حسابرسی داخلی
- * منشور حسابرسی داخلی
- * استقلال سازمانی
- * بی‌طرفی فردی
- * رفتار اخلاقی
- * مراقبت حرفه‌ای
- * توسعه‌ی حرفه‌ای

رفتار و عمل حرفه‌ای

صلاحیت‌های مورد نیاز برای بازنمود اختیار، اعتبار و رفتار اخلاقی اساسی با هدف دستیابی به فعالیت حسابرسی داخلی ارزش‌افزا

حوزه‌ی دانش	سطح صلاحیت آگاهی عمومی	دانش کاربردی	تخصص حرفه‌ای
ماموریت حسابرسی داخلی	توصیف هدف، اختیار و مسئولیت فعالیت حسابرسی داخلی؛ تشخیص تفاوت میان خدمات اطمینان‌بخشی و مشاوره‌ای.	بازنمود توانایی انجام پروژه‌های اطمینان‌بخشی و مشاوره‌ای مطابق استانداردها.	بازبینی توانایی فعالیت حسابرسی داخلی در انجام خدمات اطمینان‌بخشی و مشاوره‌ای برای ارزش‌آفرینی و بهبود عملیات سازمان.
منشور حسابرسی داخلی	توصیف هدف منشور حسابرسی داخلی؛ آگاهی از اجزای مورد نیاز منشور حسابرسی داخلی براساس استانداردها.	تهیه‌ی منشور حسابرسی داخلی مطابق استانداردها و دریافت تصویب آن از هیئت‌مدیره.	ارزیابی و بازنگری منشور حسابرسی داخلی با هدف تطبیق آن با استانداردها و دستیابی به عملکرد منطبق بر معیارهای بین‌المللی.
استقلال سازمانی	توصیف اهمیت استقلال سازمانی فعالیت حسابرسی داخلی؛ آگاهی از عوامل تاثیرگذار بر استقلال.	کشف هر گونه موارد نقض احتمالی استقلال حسابرسی داخلی و تاثیر آن.	رفع هر گونه موارد نقض احتمالی در راستای مطابقت با استانداردها؛ انتقال تاثیر هر گونه موارد نقض‌کننده‌ی باقیمانده.
بی‌طرفی فردی	توصیف اهمیت بی‌طرفی حسابرسی داخلی؛ شناسایی عوامل ظاهری یا واقعی نقض (خدشه‌ی) بی‌طرفی.	کشف و مدیریت عوامل ظاهری یا واقعی نقض بی‌طرفی حسابرسان داخلی؛ ارزیابی و حفظ بی‌طرفی حسابرسی داخلی.	تدوین و حفظ دستورالعمل‌های مرتبط با بی‌طرفی؛ پیشنهاد راهبردهای ترویج بی‌طرفی.
رفتار اخلاقی	توصیف اهمیت آیین رفتار حرفه‌ای برای حسابرسان داخلی؛ آگاهی نسبت به اصول آیین رفتار حرفه‌ای انجمن.	بازنمود انطباق فردی با آیین رفتار حرفه‌ای انجمن حسابرسان داخلی.	ارزیابی انطباق فعالیت حسابرسی داخلی با آیین رفتار حرفه‌ای انجمن؛ پیشنهاد راهبردهای حفظ و ترویج بالاترین استانداردهای اخلاقی برای حسابرسان داخلی و فعالیت حسابرسی داخلی.
مراقبت حرفه‌ای	توصیف مراقبت حرفه‌ای.	نمایش مراقبت حرفه‌ای.	ارزیابی و نتیجه‌گیری در خصوص به‌کارگیری مراقبت حرفه‌ای.
توسعه‌ی حرفه‌ای	آگاهی نسبت به دانش، مهارت‌ها و صلاحیت‌های لازم برای ایفای مسئولیت‌های فعالیت حسابرسی داخلی و لزوم توسعه‌ی حرفه‌ای مستمر.	بازنمود صلاحیت حسابرسی داخلی از طریق توسعه‌ی حرفه‌ای مستمر.	ارزیابی صلاحیت‌های لازم برای ایفای مسئولیت‌های فعالیت حسابرسی داخلی؛ ترویج توسعه‌ی حرفه‌ای.

عملکرد

.....
 صلاحیت‌های مورد نیاز برای برنامه‌ریزی و اجرای پروژه‌ی حسابرسی داخلی مطابق با استانداردها

حوزه‌ی دانش	سطح صلاحیت	
	آگاهی عمومی	دانش کاربردی
راهبری سازمانی	تشریح مفهوم راهبری سازمانی.	شناسایی ریسک‌های مربوط به خط‌مشی‌ها، دستورالعمل‌ها، فرآیندها و ساختارهای راهبری سازمان.
تقلب	آشنایی با انواع تقلب، ریسک تقلب و علائم هشداردهنده‌ی تقلب.	ارزیابی احتمال تقلب و چگونگی شناسایی و مدیریت ریسک تقلب توسط سازمان؛ توصیه‌ی کنترل‌های مربوط به پیشگیری و کشف تقلب و ارائه‌ی آموزش جهت بهبود آگاهی از تقلب در سازمان.
مدیریت ریسک	توصیف مفاهیم بنیادی ریسک و مدیریت ریسک؛ تشریح چارچوب‌های مدیریت ریسک.	استفاده از چارچوب مدیریت ریسک برای شناسایی تهدیدهای بالقوه؛ بررسی اثربخشی مدیریت ریسک فرآیندها و وظایف.
کنترل داخلی	شناسایی انواع کنترل‌ها.	به‌کارگیری چارچوب کنترل داخلی برای بررسی اثربخشی و کارایی کنترل‌های داخلی.
برنامه‌ریزی پروژه • اهداف و دامنه • ارزیابی ریسک • برنامه‌ی رسیدگی • منابع	توصیف نقش‌ها و فعالیت‌های کلیدی در تعیین اهداف، معیارهای ارزیابی و دامنه‌ی پروژه‌ی حسابرسی.	تعیین اهداف، معیارهای ارزیابی و دامنه‌ی پروژه‌ی حسابرسی.
	توصیف هدف و گام‌های اجرای ارزیابی ریسک طی برنامه‌ریزی پروژه.	تکمیل ارزیابی ریسک دقیق شامل اولویت‌بندی ریسک‌ها و کنترل‌های کلیدی.
	توصیف هدف برنامه‌ی رسیدگی پروژه و اجزای کلیدی آن.	تهیه‌ی برنامه‌ی رسیدگی پروژه.
	توصیف عوامل تاثیرگذار بر برنامه‌ریزی نیروی انسانی و منابع لازم برای اجرای پروژه.	تعیین نیروی انسانی و منابع لازم برای انجام پروژه‌ی حسابرسی.
		ارزیابی نیروی انسانی و منابع لازم برای انجام پروژه‌ی حسابرسی.

	کار میدانی پروژه • جمع‌آوری اطلاعات • نمونه‌گیری • ابزارها و شیوه‌های • حسابرسی به کمک رایانه • تجزیه و تحلیل داده • شواهد • نگاشت فرآیند • بررسی تحلیلی • مستندسازی	توصیف هدف بررسی مقدماتی حوزه‌ی مورد حسابرسی، چک‌لیست‌ها و پرسشنامه‌های ریسک و کنترل. تشریح رویکردهای مختلف نمونه‌گیری شامل مزایا و معایب آن‌ها. بیان هدف، مزایا و معایب استفاده از ابزارها و شیوه‌های حسابرسی به کمک رایانه. توصیف تجزیه و تحلیل داده، فرآیند تجزیه و تحلیل داده و به‌کارگیری روش‌های تجزیه و تحلیل داده در حسابرسی داخلی. تشخیص منابع بالقوه‌ی شواهد. توصیف هدف، مزایا و معایب شیوه‌های مختلف نگاشت فرآیند. تشریح هدف، مزایا و معایب روش‌های مختلف بررسی تحلیلی. توصیف الزامات مستندسازی و تهیه‌ی کاربرگ.	اجرای بررسی مقدماتی حوزه‌ی مورد حسابرسی؛ تهیه‌ی چک‌لیست‌ها و پرسشنامه‌های ریسک و کنترل؛ بررسی اطلاعات مرتبط طی انجام پروژه. به‌کارگیری روش‌های نمونه‌گیری مناسب. استفاده از ابزارها و شیوه‌های حسابرسی به کمک رایانه. به‌کارگیری روش‌های تجزیه و تحلیل داده. ارزیابی کیفیت، کفایت و قابلیت اتکای منابع بالقوه‌ی شواهد. به‌کارگیری رویکردهای تحلیلی و شیوه‌های مناسب نگاشت فرآیند. تعیین و به‌کارگیری روش‌های بررسی تحلیلی. تهیه‌ی کاربرگ‌ها و مستندات.	ارزیابی فعالیت‌های جمع‌آوری اطلاعات طی انجام پروژه‌ی حسابرسی. ارزیابی فعالیت‌های نمونه‌گیری مورد استفاده در پروژه‌ی حسابرسی. ارزیابی استفاده از ابزارها و شیوه‌های حسابرسی به کمک رایانه طی اجرای پروژه‌ی حسابرسی. ارزیابی استفاده از تجزیه و تحلیل داده در حسابرسی داخلی. تدوین رهنمودی برای کسب اطمینان از کیفیت، کفایت و قابلیت اتکای شواهد. ارزیابی نگاشت فرآیند پروژه‌ی حسابرسی. ارزیابی روش‌های بررسی تحلیلی مورد استفاده طی اجرای پروژه‌ی حسابرسی. ارزیابی مستندسازی پروژه‌ی حسابرسی.
	نتایج پروژه‌ی حسابرسی • کیفیت اطلاع-رسانی و ارتباطات • نتیجه‌گیری‌ها • توصیه‌ها	بیان مولفه‌های کیفی اطلاع‌رسانی و ارتباطات در پروژه‌ی حسابرسی. آگاهی از مولفه‌های نتیجه‌گیری مناسب برای پروژه‌ی حسابرسی.	بازنمود اطلاع‌رسانی و ارتباطات باکیفیت هنگام اجرای پروژه‌ی حسابرسی، از جمله ارتباطات مقدماتی با مشتریان حسابرسی. تلخیص و تدوین نتیجه‌گیری‌های پروژه‌ی حسابرسی.	ارزیابی اطلاع‌رسانی و ارتباطات طی انجام پروژه‌ی حسابرسی. ارزیابی نتیجه‌گیری‌های پروژه‌ی حسابرسی.

	• گزارشگری • ریسک باقیمانده • و سطح پذیرش ریسک • برنامه‌ی اقدام • عملی مدیریت • پایشِ نتایج	آگاهی نسبت به اهمیت ارائه‌ی توصیه‌ها. توصیف فرآیند ارتباطات و گزارشگری پروژه‌ی حسابرسی، از جمله ارائه‌ی گزارش‌های میان‌دوره، جلسه‌ی اختتامیه، دریافت پاسخ مدیریت، فرآیند تصویب گزارش و انتشار گزارش. تشریح مسئولیت مدیر ارشد حسابرسی داخلی در زمینه‌ی شناسایی و ارزیابی ریسک باقیمانده و فرآیند اطلاع‌رسانی پذیرش ریسک توسط مدیریت. توصیف نتایج پروژه‌ی حسابرسی؛ تشریح هدف برنامه‌ی اقدام عملی مدیریت. آگاهی از اهمیت پایش و پیگیری نتایج پروژه‌ی حسابرسی گزارش شده به مدیریت و هیئت‌مدیره.	تدوین توصیه‌ها در جهت حفاظت و بهبود از ارزش‌های سازمان. تهیه‌ی گزارش میان‌دوره؛ تهیه‌ی گزارش حسابرسی نهایی، به تصویب رساندن و انتشار آن به اشخاص ذی‌ربط. تعیین ریسک باقیمانده. ارزیابی نتایج پروژه‌ی حسابرسی، از جمله برنامه‌ی اقدام عملی مدیریت. مدیریت پایش و پیگیری نتایج پروژه‌ی حسابرسی گزارش شده به مدیریت و هیئت‌مدیره.	ارزیابی توصیه‌های مندرج در پروژه‌ی حسابرسی. بررسی و تصویب گزارش‌های پروژه‌ی حسابرسی؛ پیشنهاد انتشار گزارش به اشخاص ذی‌ربط. ارزیابی تاثیر ریسک باقیمانده؛ اطلاع‌رسانی پذیرش ریسک توسط مدیریت به مدیران ارشد و هیئت‌مدیره. ارزیابی نتایج مجموع پروژه‌های حسابرسی انجام گرفته توسط فعالیت حسابرسی داخلی. ارزیابی پایش و پیگیری انجام گرفته توسط فعالیت حسابرسی داخلی.

محیط

.....
صلاحیت‌های مورد نیاز برای شناسایی و رسیدگی به ریسک‌های خاص صنعت و محیط مرتبط با فعالیت سازمان

حوزه‌ی دانش	سطح صلاحیت	آگاهی عمومی	دانش کاربردی	تخصص حرفه‌ای
برنامه‌ریزی و مدیریت راهبردی سازمان • ساختار • شاخص‌های عملکرد • رفتار سازمانی • رهبری	فرآیندهای متداول کسب‌وکار	آگاهی از پیامدهای ریسک و کنترل ساختارهای سازمانی مختلف.	ارزیابی ساختار راهبری سازمان و تاثیر ساختار و فرهنگ سازمانی بر محیط کنترلی و راهبرد مدیریت ریسک.	پیشنهاد راهکارهای بهبود محیط کنترلی و راهبرد مدیریت ریسک.
		توصیف فرآیند برنامه‌ریزی راهبردی.	تجزیه و تحلیل فرآیند برنامه‌ریزی راهبردی سازمان.	پیشنهاد راهکارهای بهبود فرآیند برنامه‌ریزی راهبردی سازمان.
		تشریح شاخص‌های متداول عملکرد.	بررسی شاخص‌های عملکردی مورد استفاده توسط سازمان.	انتخاب شاخص‌های عملکرد مناسب.
		تبیین روش‌های مدیریت رفتار و عملکرد سازمانی.	بررسی روش‌های مدیریت رفتار و عملکرد سازمانی فعلی.	پیشنهاد روش‌های مناسب مدیریت رفتار و عملکرد سازمانی.
مسئولیت اجتماعی و پایداری	فرآیندهای متداول کسب‌وکار	توصیف توانایی مورد نیاز مدیریت برای رهبری و ایجاد تعهد سازمانی.	بررسی توانایی مدیریت برای رهبری و تقویت تعهد سازمانی.	پیشنهاد راهکاری بهبود رویکرد مدیریت برای رهبری و تقویت تعهد سازمانی.
		بیان پیامدهای فرآیندهای متداول کسب‌وکار برای ریسک و کنترل (منابع انسانی، خرید، انعقاد قرارداد، توسعه محصول، مدیریت پروژه، فروش، بازاریابی، تدارکات، مدیریت فرآیندهای برون‌سپاری شده و غیره).	بررسی ریسک‌ها و کنترل‌های مربوط به فرآیندهای کسب‌وکار سازمان.	پیشنهاد راهکارهای مقابله با ریسک‌های تهدید کننده‌ی فرآیندهای کسب‌وکار سازمان.
		تشریح مسئولیت اجتماعی شرکتی و پایداری.	بررسی رویکرد سازمان در زمینه مسئولیت اجتماعی و پایداری.	پیشنهاد راهکارهای بهبود رویکرد سازمان در زمینه مسئولیت اجتماعی و پایداری.
		آگاهی نسبت به مفاهیم بنیادی فناوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل داده.	به‌کارگیری تجزیه و تحلیل داده و فناوری اطلاعات در حسابرسی.	ارزیابی استفاده از تجزیه و تحلیل داده و فناوری اطلاعات در حسابرسی.
فناوری اطلاعات • تجزیه و تحلیل داده • امنیت و حریم خصوصی	فناوری اطلاعات	توصیف انواع ریسک‌های مرتبط با فناوری اطلاعات، امنیت اطلاعات و محرمانگی داده‌ها.	شناسایی و ارزیابی انواع ریسک‌های مرتبط با فناوری اطلاعات، امنیت اطلاعات و محرمانگی داده‌ها.	پیشنهاد راهکارهای مقابله با ریسک‌های مربوط به فناوری اطلاعات، امنیت اطلاعات و محرمانگی داده‌ها.

	• چارچوب‌های کنترل فناوری اطلاعات	آگاهی از هدف و کاربرد چارچوب‌های کنترل فناوری اطلاعات و کنترل‌های اساسی فناوری اطلاعات.	به‌کارگیری چارچوب‌های کنترل فناوری اطلاعات.	ارزیابی استفاده از چارچوب‌های کنترل فناوری اطلاعات.
	حسابداری و فاینانس	شناسایی انواع مختلف مفاهیم و اصول بنیادی حسابداری مالی و مدیریتی.	انجام تجزیه و تحلیل‌های مالی؛ بررسی و تفسیر صورت‌های مالی.	ارزیابی دقت صورت‌های مالی و اطمینان بخشی در این زمینه.

رهبری و ارتباطات

.....
 صلاحیت‌های مورد نیاز برای هدایت راهبردی، برقراری ارتباط موثر، حفظ روابط، و مدیریت کارکنان و فرآیندهای حسابرسی داخلی

حوزه‌ی دانش	سطح صلاحیت	
	آگاهی عمومی	دانش کاربردی
	تخصص حرفه‌ای	
	آگاهی از اهمیت هم‌سویی برنامه‌ی راهبردی حسابرسی داخلی با راهبرد سازمان.	تدوین برنامه‌ی راهبردی حسابرسی داخلی در راستای راهبرد، نمایه‌ی ریسک و راهبرد مدیریت ریسک سازمان؛ تنظیم بودجه‌ی کارآ و اثربخش برای فعالیت حسابرسی داخلی.
	تشخیص تفاوت میان نقش‌های مختلف از جمله سرپرست پروژه‌ی حسابرسی و مدیر ارشد حسابرسی داخلی.	مدیریت کارکنان حسابرسی داخلی (از جمله جذب، توسعه، انگیزش، مدیریت منازعه، گروه‌سازی، تفویض، حفظ استعدادها و برنامه‌ریزی جانشین پروری)؛ تدوین خط‌مشی‌ها، دستورالعمل‌ها و رویه‌های مدیریت عملیات حسابرسی داخلی.
	آگاهی از فعالیت‌های کلیدی در سرپرستی پروژه‌ی حسابرسی.	سرپرستی پروژه‌ی حسابرسی.
	شناسایی منابع بالقوه‌ی پروژه‌ی حسابرسی از جمله روندهای صنعت و ریسک‌های نوظهور.	اجرای ارزیابی ریسک، اولویت‌بندی پروژه‌های حسابرسی، تدوین برنامه‌ی حسابرسی داخلی مبتنی بر ریسک و به تصویب رساندن آن در هیئت‌مدیره.
برنامه‌ریزی و مدیریت راهبردی حسابرسی داخلی	توصیف هم‌هنگ‌سازی تلاش‌های حسابرسی داخلی با حسابرس مستقل، نهادهای نظارتی و سایر کارکردهای اطمینان‌بخشی داخلی، و اتکای بالقوه بر سایر ارائه‌دهندگان خدمات اطمینان‌بخشی.	تهیه‌ی نقشه‌ی اطمینان‌بخشی درباره‌ی ریسک.
برنامه‌ی حسابرسی و هماهنگ‌سازی تلاش‌های اطمینان‌بخشی	توصیف الزامات برنامه‌ی تضمین و بهبود کیفیت.	برنامه‌ریزی و تکمیل ارزیابی‌های کیفیت درون‌سازمانی و برون‌سازمانی برای تحقق الزامات و گزارش نتایج آن‌ها.
برنامه‌ی تضمین و بهبود کیفیت	ارزیابی روش‌های تضمین و بهبود کیفیت فعالیت حسابرسی داخلی و مطابقت آن‌ها با «استانداردها».	ارزیابی تلاش‌ها و اقدامات فعالیت حسابرسی داخلی در زمینه‌ی مدیریت ریسک، استعدادهای دستورالعمل‌ها، رویه‌ها و فعالیت‌های اداری حسابرسی داخلی.

		شناسایی روش مناسب افشای موارد انطباق یا عدم انطباق با استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی انجمن.	تدوین رویه‌ی مناسب برای افشای موارد انطباق یا عدم انطباق با «استانداردها».	ارزیابی افشاهای موارد انطباق یا عدم انطباق فعالیت حسابرسی داخلی با «استانداردها».
اطلاع‌رسانی و برقراري ارتباطات	- حمایت‌طلبی - روابط - گزارشگری - مهارت‌های نرم - نوآوری	تشخیص ارزش حمایت‌طلبی و اهمیت حفظ روابط با ذی‌نفعان (نظیر هیئت‌مدیره، مدیران ارشد، صاحبکاران حسابرسی، سایر ارائه‌دهندگان خدمات اطمینان‌بخشی، ذی‌نفعان برون‌سازمانی).	مدیریت شهرت فعالیت حسابرسی داخلی و انتظارات ذی‌نفعان؛ بازنمود صمیمیت، صداقت و هم‌دلی در تعامل با ذی‌نفعان به منظور ایجاد اعتماد و حفظ روابط.	ارزیابی روابط با ذی‌نفعان و پیشنهاد راهکارهای بهبود آن؛ ارزیابی تلاش‌های فعالیت حسابرسی داخلی در راستای حمایت‌طلبی.
		توصیف اطلاع‌رسانی و ارتباطات مناسب میان حسابرسان داخلی و ذی‌نفعان از جمله گزارش شاخص‌های کلیدی عملکرد؛ تشخیص اهمیت گزارش‌های مدیر ارشد حسابرسی داخلی درباره‌ی اثربخشی کلی فرآیندهای کنترل داخلی و مدیریت ریسک سازمان به مدیران ارشد و هیئت‌مدیره.	تهیه‌ی اطلاع‌رسانی‌های مربوط و مناسب برای ذی‌نفعان حسابرسی داخلی نظیر گزارش به مدیران ارشد و هیئت‌مدیره در خصوص ریسک‌های مهم، شاخص‌های کلیدی عملکرد و غیره.	ارزیابی اطلاع‌رسانی‌های حسابرسی داخلی به ذی‌نفعان مانند گزارش شاخص‌های کلیدی عملکرد برای ارزیابی موفقیت فعالیت حسابرسی داخلی و پیشنهاد راهکارهای بهبود آن.
		تشخیص اهمیت مهارت‌های ارتباط نوشتاری و گفتاری از جمله مهارت‌های نرم نظیر مدیریت منازعه، تاثیرگذاری و متقاعدسازی.	بازنمود مهارت‌های نرم (مدیریت منازعه، تاثیرگذاری و متقاعدسازی)؛ ارائه‌ی مشاوره‌ی آگاهی‌بخش با هدف افزایش اثربخشی سازمان؛ شناسایی فرصت‌های تغییر و تسهیل تغییر.	ارزیابی مهارت‌های ارتباط نوشتاری و گفتاری، مهارت‌های نرم و نوآوری فعالیت حسابرسی داخلی؛ پیشنهاد راهکارهای بهبود آن.